

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

59. Quomodo sit explicandus textus in cap. filiis, & Nepotibus 12. quæst.
7. Ex p. 1. tract. 2. resol. 25. aliàs 14.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

Iari, vel falsam scripturam presentantem, non posse puniri a iudice laico, nisi in defectum iustitiae Ecclesiasticae; & num. 93. idem asserit in aliis casibus. Vide etiam Escobar de ratiocin. cap. 7. num. 31. Morla in emp. sur. tit. 2. quast. 14. num. 4. & 5. & alios, quos citat & sequitur Menochius de retri. poss. remed. 3. num. 254. 2. Sed haec opinio est falsissima, quia nunquam licitum est iudicibus saecularibus negligentiam Ecclesiasticorum iudicium supplere, cum inferiorem habeant iurisdictionem, & ipsis obsequendi maneat necessitas, non auctoritas imperandi; & hoc est expressè definitum in cap. qualiter, & quando, de iudiciis, ubi prohibetur omnino, ne ob defectum iustitiae Clerici trahantur ad tribunalia saecularium. Vide Martam part. 4. cent. 2. cas. 146. & Canonistas communiter, necnon nouissimè Martinum Bonacinam in Bull. Cane. disp. 1. quast. 15. punct. 4. §. 4. num. 10. Guazzinum tract. de defen. reorum tom. 1. defen. 1. cap. 28. num. 9. Gratianum in disceptat. forens. tom. 2. cap. 238. num. 72. & seq. Alvarez de privileg. pauperum, quast. 50. num. 11. & Suarez contra Regem Anglia lib. 4. cap. 14. nec obstat cap. filius 16. quast. 7. ubi dicitur quòd si Praelatus sit negligens, implorari posse Regem. nam vt diximus in 1. part. tr. 2. * resol. 14. dictum cap. fuit correctum per cap. qualiter & quando, vel in illo casu speciali dicitur adiri posse Regem, non tanquam iudicem, sed tanquam protectorem & defensorem, vt roget & moneat Praelatum, & interim bona tueatur, donec Pontifex consuli possit. Ita Bonacina & Suarez ubi supra, & ne praetermittas videre in seipsum part. 3. tract. 1. * resol. 25.

RESOL. LIX.

Quomodo sit explicandus textus in cap. filius, & Nepotibus. 17. q. 7. Ex part. 1. tract. 2. Ref. 1. §. alius 14.

§. 1. EX intelligentia istius Canonis pendet resolutio quaestioem circa libertatem Ecclesiasticam; & contra illam, aliqui Iurisperiti istum Canonem auctacter, & temerariè adducunt, interpretantes, & putantes, per istum textum negligentiam Episcopi, seu alterius Praelati Ecclesiastici, suppleri posse per Iudicem saecularem, vt malè sentit Olibanus de iure fisci, cap. 13. num. 31. cum Glossa, & aliis. 2. Idè dictum cap. filius, vel nepotibus, respondeo intelligendum esse in casibus, quibus iurispatronatus collatio, atque institutio ex privilegio Summi Pontificis spectat ad Regem; & secundum istum intellectum, qui congruentius videtur aptari posse illi literae, primò ad eundem esse Episcopum, deinde Rex in subsidium. Extra hunc intellectum, credo nullo modo ad eundem esse Regem, cum non liceat apponere manus in messem alienam, & praetextu boni turbare iurisdictionem Ecclesiasticam, & sic incidere in excommunicationem. Ita Martha de iurisdiction. part. 4. cent. 2. casu 43. num. 4. & Duardus in Bulla Cane. lib. 4. conf. 14. quast. 8. n. 8. qui adducit alias duas interpretationes, nempe, ex vigore dicti capituli, tunc esse recurrendum ad Regem, pro reparatione Ecclesiae iurispatronatus, cum per Ecclesiasticum Iudicem ipsius Rector cogi non potest, vt in cap. petimus. 11. quast. 1. & cap. non licet. disp. 17. vel cum Iudex Ecclesiasticus deest, ne propter distantiam ab vrbe Roma, Ecclesia ruat, pendente prouisione facienda per Romanum Pontificem. 3. Vel secundò responderetur, supradictum capitulum non esse intelligendum, quòd in defectu Ecclesiasticorum, Princeps saecularis possit causas Ecclesiasticas ad se aduocare; sed, vt moneat Superiorem

Ecclesiasticum de neglecta, vel iniquè administrata iustitia, vel vt faciat instantiam alteri Superiori, pro illius Correctione. Ita Christophorus de Anguiano in tract. de legib. tom. 1. lib. 2. contr. 17. num. 93; Pelantius tract. de immuni. Eccles. disp. 2. n. 1. Alterius de censuris, tom. 1. disp. 16. lib. 5. cap. 2. fol. mihi 686. col. 2. qui citat Butrium, Abbatem, Imolam, & Doctores infra citandos.

4. Tertio responderetur, & haec est vera responsio, hoc ius fuisse sublatum, & abrogatum ab Innocentio III. in cap. qualiter, & quando, de iudiciis. Et ita docet Coriolanus in Bulla Cane. excomm. 14. fol. 926. Fillucius tom. 1. tract. 16. cap. 10. num. 263. Bonacina de legib. disputat. 10. q. 1. punct. 1. §. 1. num. 12. Salas de legib. q. 96. tract. 14. disput. 14. tract. 19. num. 109. Pelantius de immuni. Eccles. disputat. 16. Azorius part. 1. lib. 5. cap. 14. q. 2. ad finem. Duardus in Bull. Cane. lib. 2. can. 14. quast. 8. num. 8. Glossa, Ioan. Andreas, Abbas, & alij penes ipsos. Et praedictum cap. qualiter, & quando. etiam dicendum est cum Duardo fuisse correctum, & sublatum cap. si quis cum clerico, & si quis autem pecuniaria.

RESOL. LX.

An negligentia iudicis Ecclesiastici in administranda iustitia possit suppleri per iudicem saecularem, vel è contra? Et an iudex Ecclesiasticus possit censuris compellere iudicem saecularem, vt suo munere fungatur? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 2 §.

§. 1. Affirmatiuè respondent aliqui Iurisperiti, vt Guliel. de Benedictis in e. Raynuius. ver. & uxorem, dec. 2. n. 31. Igneus in l. necessarios §. nò alias, n. 603. ff. ad Syllanianum. Cassianus in consuet. Burgun. rubr. 1. §. 5. n. 61. vers. undecimò fallit, & Olibanus de iure fisci c. 13. n. 31. qui citat Couarruuià, & alios, & adducit pro hac sententia cap. filius, vel nepotibus 16. q. 7. 2. Haec sententia est falsa, & prorsus reiicienda, & illam refellunt Pelantius tract. de immuni. Eccles. disp. 16. Bonacina de legibus 10. q. 2. punct. 1. §. 1. n. 12. Azorius part. 1. lib. 5. c. 4. q. 2. Tamburinus de iure Abbatum tom. 1. disp. 15. q. 19. n. 22. Layman in theol. mor. lib. 4. tract. 9. c. 4. n. 4. Anguianus de legibus tom. 1. lib. 2. contr. 17. n. 84. 85. & 86. & alij penes ipsos. Dicendum est igitur, quòd etiam si Praelati fuerint negligentes in imponendis clericis, & causis huiusmodi cognoscendis, eorum negligentia non obstante non permittitur iudicibus laicis de causis ad Ecclesiam pertinentibus posse iudicare; & ratio est, quia Clerici sunt exempti à laica potestate; & in cap. qualiter, & quando, de iudiciis, c. si quis clericum, c. placuit, c. Christianus. c. licet ex suscepto, & c. clericum 11. q. 1. decernitur, & prohibetur ne defectu iustitiae trahantur ad iudicium saeculare. 3. Sed è contrà, data negligentia iudicis saecularis potest Ecclesiasticus procedere contra laicos in casibus in quibus alius non potest, Ecclesia enim in quolibet excessu notorio iudicare potest, quòd iudex saecularis est negligens, vt si requisitus non exigat iustitia. Immo poterit iudex Ecclesiasticus censuris compellere iudicem saecularem, vt suo munere fungatur, nam ad commune bonum spectat; & ad pacem fidei, vt ad iudicem Ecclesiasticum possit haberi recursus, saltem eo titulo, vt peccata publica corrigantur. Et ita docent Doctores quos sequitur & citat ad satisfactè Barbosa in collectan. tom. 1. lib. 2. tit. 2. c. 10. num. 2. Restat modò respondere ad cap. filius, vel nepotibus, de quo nos plura diximus resol. 14. tract. 1. de immuni. dico nunc breuiter, quòd solum ibi statuitur, deus

ta, & in aliis eius primè not.

Sup. hoc sup in fine §. Respondeo. quod Res. 37.

Sup. hoc in duab. praecedentibus Ref. & supra in Ref. 16. §. Ad autoritatè, & in Ref. 49. §. vi.

Que hic est Ref. antecess. deus.

PLATI... TO... E...